

Radio Sweden 70 år

Några personliga tankar

Vårt eget utlandsprogram - Radio Sverige - är det som jag själv känner mest - de många gånger man varit utomlands under alla år - jag är fyra månader äldre än UTP- har jag hållit kontakt med hemlandet Sverige genom de svenska utlandssändningar. Jag har en bror i Schweiz, som jag har besökt eller gjort andra resor med hela familjen och hur många gånger har inte sommarlovsföljetongens fortsättning för ungarna eller någon sporthändelse med svensk medverkan kunnat räddas genom Radio Sveriges nyhetsutsändningar eller återutsändningar av Riksprogrammet över kortvågen eller mellanvågen. Så sent som för några månader sedan lyssnade jag på Radio Sverige från St Croix på fd Danske Västindien, numera Amerikanska Jungfruöarna. Jag har också genom mitt jobb varit på olika konferenser och möten i så avlägsna orter som Tokyo eller Victoria i British Columbia (Kanada), Kenya i Afrika eller någon annanstans i Europa och kunnat överraska mina landsmän med senaste nytt från Sverige.

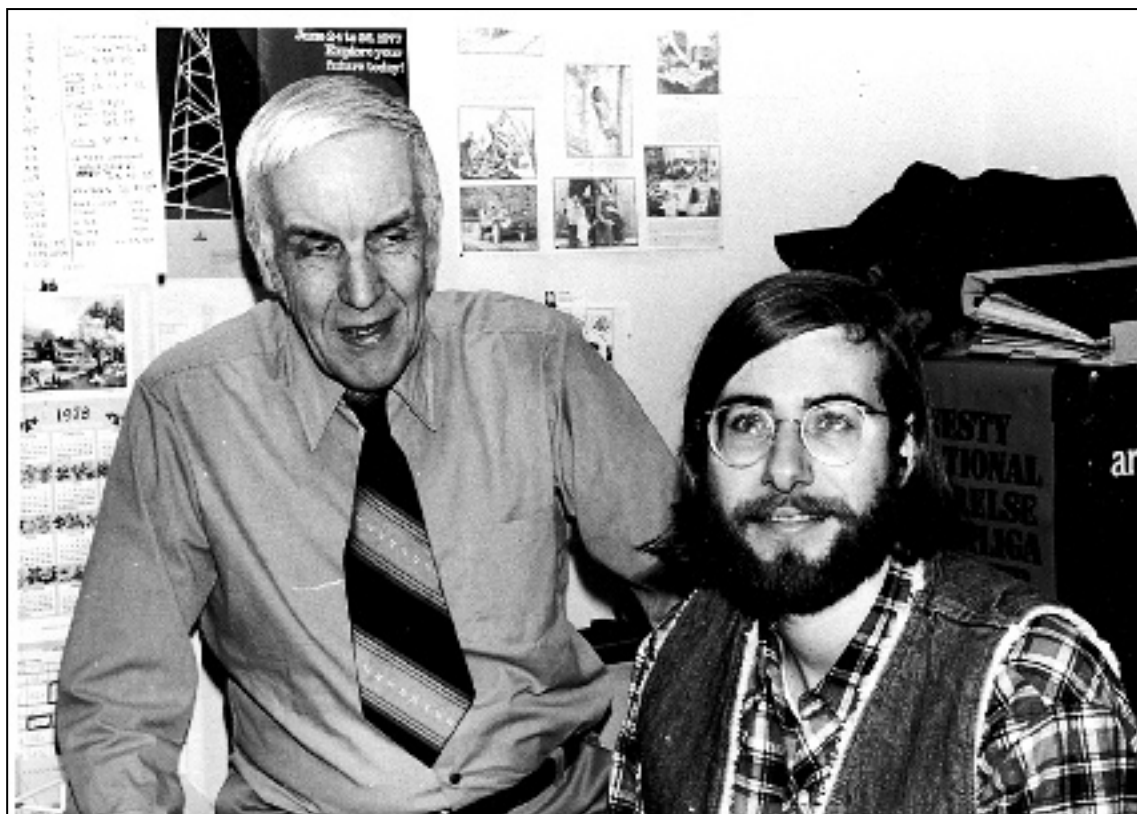
Radio Sweden på engelska är väl för oss svenska dx-are mest förknippat med Seden Calling DX-ers (start 1948), som ju på sin tid var världens bästa och längsta

DX-program för DX-are med Arne Skoog som primus motor och följd av George Wood. Under många år var flera kända DX-are co-editors för detta veckoprogram såsom t.ex. Lars Ryden, Jan Erik Räf, Bengt Dalhammar och Ingemar Sandberg. De som lämnade bidrag fick DX-bulletinen med tips som belöning. Tanken svindlar om vi hade haft internet på den tiden.... Men jag har också hört Radio Sweden över FM 89,6 MHz Stockholm under årens lopp från 1974.

I mitten av 1960-talet - från 1966 producerade Roger Wallis och Kim Loughan "SATURDAY SHOW" över Hörbysändaren på mellanvåg. "Disrespect, satire and bathroom humor" kan det sanslöst roliga programmet "sammanfattas". Andra kända engelska röster var Claude Stephenson, Al Simon samt Allan Currey. Från tyskspråkiga sidan kan nämnas Witold Bieszk.

Lite bakgrundshistoria

Den svenska rundradion Radiotjänst har sedan 1937 sänt kortvågsprogram avsedda för lyssnare i utlandet. Till en början var det försökssändningar av teknisk karaktär. Under 1938 och 1939 tillkom två kortvågs-

Arne Skoog och George Wood.

Kim Loughran och Roger Wallis.

sändare i Motala på vardera 12 kW. Den 1 juli 1938 startade Radiotjänst experimentsändningar till svenskar i utlandet, främst svenskamerikaner, som nu fick nyheter, information och musik från Sverige. Annars var det mest sjömän, missionärer och affärsmän som var svenskarna ute i världen. Den 10 december 1939 inleddes regelbundna kortvågssändningar över Motalasändarna. Särskilt utarbetade nyhetskommentarer på engelska och svenska. Under kriget sändes kortare nyhetsmeddelanden också på tyska, italienska och franska till europeiska lyssnare. 1941 startade en kortvågsservice till Sydamerika och 1948 introducerades speciella program för sjöfolk och missionärer.

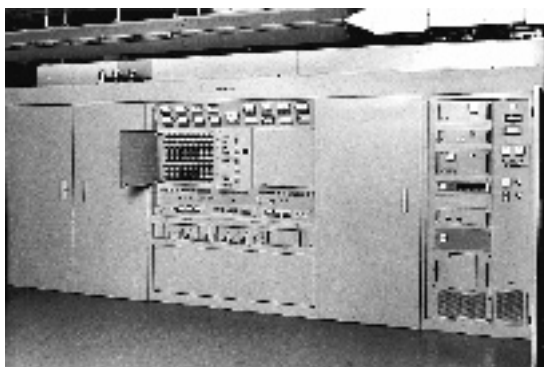
I januari 1952 uppfördes två kortvågssändare i Hörby som sände 7000 timmar per år dvs runt 20 timmar per dygn. Ungefär en tredjedel av denna programtid upptogs av specialsändningar till svenska lyssnare utomlands. I övrigt riktades KV-programmen till lyssnare i alla delar av världen och sändes på engelska, tyska, franska, spanska och portugisiska. 1954 fick kortvågssektionen namnet Utlandsprogrammet och omfattade en nyhetsredaktion, en grupp för svenska program och en grupp för främmande språk. 1965 beslöts att öka sändningsstyrkan från 100 kW till 500 kW. De nya sändarna togs i bruk 1973, varav två i Hörby och en i Karlsborg. I Radiohuset i Stockholm (Byggt 1963) fanns en "Programkontroll-PK" för varje kanal och PK 4 var speciellt avsedd för Radio Swedens då sju främmande språk. 1967 inledde UTP sändningar på ryska.

Den nya mellanvågssändaren i Sölvesborg

ersatte i maj 1985 Hörby MV och sänder med 600kW (Bild 10) på sändningsfrekvensen 1179 kHz. En reservsändare på 10 kW finns, som tidigare använts i Sundsvall och Hörby. Idag är det Teracom som ansvarar för MV Sölvesborg 1179 kHz på 600 kW, samt KV Hörby på 3X500 kW.

SPRÅK

I dag sänder Radio Sweden på svenska, engelska, ryska och vitryska på kortvåg och mellanvåg på radio. SR International sänder också på arabiska, assyriska, kurdiska, persiska samt romani, vilka sändes över KV och 89,6 FM i Stockholm. (Bild 11 Nyhetsredaktion). Över internet finns alla RS program i podradioformat för nedladdning www.sr.sr/rs. Radio Sweden sänder också med två kanaler via satellit Eurobird 9 och Thaicom 5. Lyssning är gratis. Vill man se SVT Europa och Text TV krävs betalkort. Programschema kan erhållas från Radio

En av tre 500-kW-sändare för KV.

Sandarstationen i Hörby.

Sweden, SE-10510 Stockholm tel +4687848484, answering machine +46 8 7847238. Email radiosweden@sr.se samt WWW.sr.sr/rs.

LYSSNAREN

Utlandsprogrammet fick under 1980-talet mellan 35000 och 40000 brev från lyssnare runt om i världen. 1985 fördelade de sig som följer:

Sv Eng Ty Fr Sp Po Ry
3427 13595 8178 2550 2523 2416 265

Elsie Segersträhle och Britta Thorén har svarat på många lyssnarbrev. Gunilla Ginman arbetade också på Radio Sweden.

QSL-kort från Radio Sweden som faktiskt är detsamma som det h-red har i sina pärmar, dvs. det härstammar från början av sjuttio-talet.

Tyska språkgruppen nedlagd 28 mars 2008

Reaktionerna har varit starka nere i Tyskland på nedläggningen av Radio Schwedens sändningar på tyska den 28 mars 2008. Nu återstår endast korta nyheter på text via Internet och via podcast. DX-tidningen Radio Kurier nr 4-2008 ägnar sin ledare och ytterligare sidor inne i tidningen till Radio Schwedens nedläggning och ifrågasätter och beklagar. Michael Schmitz och Wolf Siebels Sender & Freqvensen 2008 2. Nachtrag sid 38 kommenterar: "Officiell wurde dies mit "dramatische zurück-gegangen". Hörerzahlen begründet, wobei die Leitung von Radio Schweden auf Nachfrage einräumen musste, seit Jahren keine entsprechenden Angaben durch seriöse Hörerforschung mehr erhoben zu haben". Synd att ett så uppskattat program riktat till ett så stort grannland och ett så stort språkområde i Europa läggs ned av "budgetskäl".

Olika samarbeten med Radio Sweden

Senast vid Sveriges DX-Förbunds 50 års jubileum hösten 2006 medverkade Radio Sweden aktivt i arrangemangen genom bl .a. lokaler i Radiohuset och fina föredragshållare. Vid olika DX-parlament och EDXC-möten har Radio Sweden varit närvarande och aktivt hjälpt oss med text Eddie Startz från Radio Nederland, Arthur Cushen från Nya Zeeland och Victor G. från Sri Lanka bara för att nämna några namn. Vid EDXC-mötet 1984 i Radiohuset i Stockholm tog Radio Sweden tillsammans med Televerket en stor del av ansvaret för att det blev en mycket lyckad konferens. George Wood och tidigare Arne Skoog har genom åren haft en mycket positiv inställning till vår hobby och vårt SDXF.

Referenser: Hört och sett Radio och Television 1925-1974-SR 50 År, Riksradios utlandsprogram Radio Sweden 50 År samt På våglängd med Sverige förslag till inriktning av Sveriges Radio utlandsprogram Bet. av utredningen om Sveriges utlandsprogram Ds UD 19886: 5.

Claës-W Englund

QSL-kort från Radio Sweden från femtiotalet, tillhörande CWE liksom övriga illustrationer i denna artikel. Av baksidan framgår av portot var 10 öre...